

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concursuri, inserțiuni și taxe de abonament se vînd administratiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Nr. 11,147 Pres.

Ioan

din îndurarea lui Dumnezeu arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și mitropolit al Românilor greco-orientali din Ungaria și Transilvania.

Preaonorabililor protopresbiteri și onoraților preoți din arhiepiscopia noastră transilvană: dar și îndurarea de la Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Iisus Christos!

Cu dureroasă surprindere a luat cunoștință și Prea Sfințitul nostru Sinod Episcopesc, din unele jurnale, despre propunerea făcută în conferința pastorală a protoprosbiterului Săliștei, de parohul nostru de acolo Ioan Popa, de a se ține iutrenia sara, deodată cu vecernia, sub cuvânt, ca preoții să nu se obosească cu săvârșirea iutreniei și liturghiei deodată și să nu le fie greu a și predica.

O propunere nefericită aceasta, pentru că stă în contradicție cu doctrina și praxa sfintei noastre biserici, ceea ce a recunoscut și majoritatea conferinței, când a respins-o; dar ea este și nebazată, pentru că deși iutrenia s'a ținut și totdeauna se ține dimineața, înainte de liturgie, totuși din cele mai depărtate timpuri până azi preoții cu adevărată vocațiune preoțească au predicat și predica și de prezintă, fără a se plânge de cine știe ce oboseală, pe când cei fără de vocațiune preoțească nici atunci nu vor predică când s'ar ține și iutrenia seara, deodată cu vecernia. De aceea Preasfințitul nostru Sinod Episcopesc reprobă și condamnă aceea propunere și totodată interzice tuturor preoților orice tendințe de schimbare și alterare a timpului sfintelor noastre așezăminte bisericesti.

Fiindcă în jurul acelei propuneri s'a făcut multă vorbă și în jurnalistică noastră din arhiepiscopia, am aflat de bine a aduce și la cunoștința voastră, iubitorilor, spre orientare și confirmare a ceea ce reprobare și condamnare a Preasfințitului Sinod, și în cele următoare a vă arăta, că strămutarea iutreniei e în contra așezămintelor canonice ale bisericii, iar de altă parte, că se poate predică și dacă iutrenia se săvârșește dimineața,

precum s'a predicat și până acum din cele mai vechi timpuri.

Precumcă intenționată schimbare de timp a iutreniei este contrară sfintelor canoane, destulă dovadă e între altele și textul canonului 81 al sinodului VI ecumenic, care sună:

»Nimeni să nu îndrăznească a adăuga sau a scădea sau a schimba ceva la dogmele bisericii sau în regulile stabilite în cultul religios de sfintele sinoade și de sfinții părinți ai bisericii ortodoxe, și cei care vor îndrăzni de vor fi din cler să se desbrace de vrednicia lor, iar de vor fi mireni să se afurisească«.

O altă dovadă mai sunt și canoanele 18 al sinodului din Laodicea și 114 al celui din Cartagena, amintite și de fericitul metropolit Șaguna în Dreptul său canonic §. 40, și mai ales enunțarea făcută de acel fericit metropolit, în următoarele cuvinte: *»Serviciile bisericesti, prescrise și așezate în tipic, nu este iertat nimănui a le schimba, sau a le schimonosi și a introduce în locul lor alte nouă; nu este iertat a schimba, sau a strămuta timpul finerii lor«.*

Și este și logic a fi așa, căci atunci, când s'au întocmit serviciile divine, s'a fixat și timpul potrivit cu acelea, pentru că vecernia, iutrenia și sfânta liturgie constituiesc un întreg organic nedespărțit și au a se săvârși la timpul prescris, carele înfățișează în mod simbolic istoricul revelațiunii divine, și anume: Vecernia simbolizează răstimpul testamentului vechiu, *umbrălegii*, și îndigetează umbra fericirii viitoare prin venirea Mântuitorului pe pământ și răscumpărarea neamului omenesc printr'ansul. Iutrenia înfățișează răsăritul soarelui dreptății prin venirea Domnului și Mântuitorului Iisus Hristos pe pământ. Iar sfânta liturgie înfățișează și simbolizează *plimirea legii*, realizarea faptică a mântuirii neamului omenesc din robia păcatului prin venirea Mântuitorului, prin moartea sa pe cruce, prin sfânta Sa înviere, prin întemeierea sfintei Sale biserici și prin sfintele taine.

Aceste sfinte slujbe constituind un întreg organic nedespărțit, prin cuprinsul lor este îndigat și timpul, când au să se săvârșească. Astfel timpul *dimineții*, prescris pentru săvârșirea iutreniei se îndigetează în mai multe locuri în rugă-

ciunile, pe cari le cetește preotul în taină la începutul acestei sfinte slujbe. De asemenea se indigitează în mai multe locuri și în psalmii, cari se ceteșc în acest timp, și anume în cuvintele: »*în dimineți* am cugetat spre Tine, că ai fost ajutorul meu« — »*dimineța* rugăciunea mea te va întâmpina« — »*auzită* fă mie *dimineța* mila ta« și »*dimineța* auzi glasul meu Domnul meu și Dumnezeuul meu«. Timpul dimineții se mai înfățișează și în sfintele cântări ale iutreniei. În acestea se înfățișează credincioșilor în mod simbolic faptul evanghelic, că foarte de dimineată mironosițele muieri mergând la mormântul Domnului au aflat piatra răsturnată de pe mormânt, iar îngerul Domnului le-a vestit vestea de bucurie, că a înviat Domnul, mergând spuneți apostolilor. Chiar pentru aceasta, și anume, spre a se da expresie acestui fapt evanghelic, în care culminează o dogmă cardinală a bisericii, — dogma Învierii, — dispune cultul nostru public, ca în partea primă a iutreniei să se cetească evangeliile învierii, ca astfel credincioșii »văzând învierea lui Hristos« să o preamărească și să se închine »învierii lui cei de a treia zi«. În partea a doua a iutreniei biserica preamărește profetiile și minunile cuprinse în testamentul vechiu și astfel conduce pe credincioși a se aprofundă și însufleți de darul dumnezeesc, revărsat pe pământ prin venirea Mântuitorului și opul mântuirii săvârșit printr'ânsul. În partea a treia, biserica dând mărire și mulțămită lui Dumnezeu pentru lumina ce ne-a făcut fii ai luminii, înălță rugăciuni către cel de sus pentru a petrece timpul vieții fără de păcat, pentru a ne învrednici de mila și darul său, spre a putea ajunge fericirea cea vecinică.

În ceea ce privește în special slujba iutreniei mai sunt a se consideră și alte momente decizătoare și anume: Cultul sfinților, cultul sfințelor icoane și credința bisericii noastre în sfânta tradițiune, ca izvor al religiunii. Acestor trei momente aparținătoare dogmaticii bisericii ortodoxe li-se dă o marcantă expresiune chiar în slujba iutreniei, în timpul dimineții, pentru că în acest timp sufletul omului e mai dispus a primi învățătura dumnezească, a medită asupra celor auzite și a-și putea înălță sufletul la Dumnezeu, baza psihică a simțului de pietate creștinească și a întregii vieți morale. Dar cu deosebire cele trei părți ale iutreniei înălță sufletul credincioșilor către cele trei virtuți creștinești: credință, dragoste și speranță, — și în acelaș timp pregătește pe credincioși spre a-i putea aprofundă și însufleți de deplinătatea darului dumnezeesc, care ni-se înfățișează în sfânta liturgie.

Fiind astfel întocmite sfintele slujbe, sensul și cuprinsul lor nici în privința timpului, nici în

privința modului cum să sesăvârșească, *nu admite nici un fel de schimbare.*

Din cele de până aici se vede clar, că neputându-se așeză la alt timp ținerea iutreniei, decât la timpul stabilit de praxa bisericii, cea mai mică schimbare ar fi o lovitură împotriva bisericii și o lovitură a simțului de pietate al poporului nostru, pentru că în ale religiunii și ale bisericii, poporul nostru își are tradițiunile și datinile religioase, păstrate cu sfințenie din bătrâni. Urmează deci, că în privința timpului ținerii sfințelor slujbe nici un fel de schimbare în mod absolut nu este admisibilă.

Nu este admisibilă astfel de schimbare nici din punctul de vedere al vieții și al modului de viață al poporului nostru, deoarece fiind acest popor avizat a trăi mai ales din lucrarea pământului, — dacă s'ar îmbină iutrenia cu vecernia, care de regulă cade în zile de lucru și când credincioșii din cauza operațiunilor lor nu pot participa la biserică: am lipsi poporul de o însemnată hrană spirituală, de o slujbă, la care el din bătrâni s'a deprins a țineă cu toată sfințenia.

De aceea nu se poate admite schimbarea cerută, nici dacă vom țineă cont și de faptul, că deși liturgia este centrul cultului divin, ea este una și aceeaș, neschimbată, iar în multe locuri, unde s'au introdus coruri vocale, poporul nu mai poate participa la cântările ei cu tot sufletul, precum participă înainte de a se introduce corurile, nefiind instruat în acele cântări, pe când iutrenia cu frumoasele ei cântări așezate pe cele opt glasuri și podobii, apoi cu stihirile, troparele, condacele, antifoanele, fiind mai variată, pe cari cântări le cunoaște mare parte și din popor, și participă la cântarea aceloră, contribuind astfel foarte mult la dezvoltarea și cultivarea simțului religios și dragostea către biserica strămoșească.

Cât de mult ține poporul nostru și la iutrenie, dovadă că în unele părți din arhidieceză, dar apoi încă în și mai multe părți din diecezele de Arad și Caransebeș, ține iutrenia separat de liturgie, cu începere dela 6 până către 8 ore dimineța, iar pentru a săvârși cu mai mare pompă, la cântările din strane se perondează câte 10—20 cântăreți din ceata plugarilor, pe cari, la unele cântări mai cunoscute, îi secondează întreg poporul din biserică, în acele părți liturgia începe numai dela 9 sau 10 ore dimineța.

Nu poate sta nici motivul invocat pentru schimbare, că adecă preoții ar prea obosi și n'ar putea și predică, căci aceasta este o aserțiune în directă contradicție cu întreg trecutul bisericii noastre.

De când există biserica, iutrenia s'a ținut totdeauna la timpul său dimineța, înainte de sfânta liturgie; și nu se amintește nici un caz în

istorie, că din cauza aceasta preoțimea ar fi fost împedecată a predică poporului cuvântul lui Dumnezeu. Din contră, cu începere din secolul apostolic s'a predicat mult, și s'a predicat pururea, deoarece predica s'a privit în biserică totdeauna ca o parte întregitoare a cultului public dumnezeesc, și mijlocul cel mai puternic prin care biserică are să urmeze calea arătată de Mântuitorul. Prin predică se propagă și se întărește credința, și prin ea se regulă și îndrumă viața după preceptele învățaturii creștine. Și predicile cari ni-s'au păstrat dela părinții bisericii din veacurile prime ne sunt dovadă vie despre aceasta.

Făcându-se iutrenia la timpul său dimineața, s'a predicat mult și în biserică noastră românească, în butul tuturor greutăților și năcazurilor cu care a trebuit să lupte în decursul veacurilor. Iar ca dovadă despre aceasta ne servește faptul, că între cele dintâi cărți publicate în limba românească aflăm și cărți de predici, și anume: Cazaniile publicate de diaconul Coresi între anii 1564 și 1581, Cazania publicată de Meletie din Câmpulung, Cazania lui Varlaam al Moldovii, publicate în aceeași vreme, 1642 și 1643, în Ardeal la 1640 se retipărește Cazania dela 1581 a lui Coresi, socotindu-se ca un mare bine și de mare trebuință pentru preoți și popor ș. a. Din aceste cazanii a predicat poporului preoțimea din acel timp și de mai târziu și rând pe rând apărând nouă și nouă tâlcuiri ale Evangeliilor.

Apoi este lucru bine cunoscut, că fericitul Șaguna, adânc cunoscător al întregii vieți din biserică ortodoxă din toate timpurile, tot așa de adânc cunoștea și trecutul nostru, și între multe alte dispoziții bune a poruncit, ca slujbele să se țină în toată curățenia lor, preoțimea să păzească cu sfințenie moștenirea strămoșilor și să îngrijască de învățarea poporului pe toate căile, între cari a înțeles și predica, și pentru ușurarea preoțimii în această muncă însuși a edat colecția sa de predici »Chiriadromionul«, pentruca să arete poporului cuvântul lui Dumnezeu și să întregască sublimitatea cultului. Astfel marele Șaguna a înțeles spiritul bisericii și așa a poruncit el preoțimii sale, nici schimbând slujba, nici eliminând predica, ci amândouă împreună, — și cât de bine l-a înțeles preoțimea lui!

Resumăm dar, că de când există biserică noastră, deși iutrenia s'a ținut totdeauna numai dimineața, la vremea ei, s'au ținut regulat și predici în duminici și sărbători, cetite uneori din Cazaniile vechi, alteori din predicile lui Petru Maior, apoi din Chiriadromionul fericitului Șaguna, a căror cetire ținea și câte o oră, și pe cari poporul le ascultă cu mare dragoste creștinească; deci motivul invocat în conferința dela

Săliște nu este altceva, decât o închipuire greșită, pentruca dacă predicile lungi din trecut nu oboseau nici pe popor, nici pe preot, atunci cu atât mai puțin i-ar obose predicile lucrate de înșiși preoții, cari ar putea fi mai scurte, ținând 20—25 minute. În biserică noastră predica poate fi și mai scurtă decât în bisericile altor confesiuni, căci pe când de exemplu în biserică protestantă la serviciul divin nu se cetește nici Evangelie, nici Apostol, nici paremii etc., iar în biserică romano-catolică toate se petrec în o limbă moartă, neînțeleasă de popor, și așa preoții lor în predică se ocupă mai ales cu predarea și explicarea Evangheliei și Apostolului zilei, pe atunci în biserică noastră și Evangelia și Apostolul și întreg cultul divin se săvârșește și se predă în dulcea noastră limbă maternă, de toți înțeleasă, de aceea predica la noi poate fi și mai scurtă, întregindu-se, de sine înțeles, și prin celelalte prescise ale serviciului divin.

Fiind vorba de predicile preoților altor confesiuni, trebuie să observăm, că ei nu se mulțumesc numai cu predicarea cuvântului Domnului de pe amvon, ci sămânța aruncată prin predicile lor în via Domnului o mai și cultivă cu mare îngrijire și prin fapte, ba și mai mult, ei atrag la conlucrarea răspândirii învățăturilor spuse de pe amvon și pe poporenii lor, constituind pe bărbați în reuniuni confesionale, sub conducerea preotului, pe femei sub conducerea preoteselor, ori a altor femei mai distinse, pe feciori sub conducerea învățătorilor, pe fete sub conducerea învățătoarelor, cu misiunea, ca cele auzite de pe amvon, acele reuniuni să le pună și în practică și lucrare. Tot atâtea lucruri bune și folositoare, cu cari ar avea a se ocupa tot mai mult și conferințele noastre preoțești și pe cari ar trebui să le facă și preoții noștri, precum li-s'a și recomandat prin repețite pastorale arhieresti.

Constatând acestea Preasfințitul Sinod Episcopesc, în conformitate și deplin acord cu doctrina și așezămintele sfintei noastre biserici, — dispune, îndatorează și așteaptă dela toți slujitorii altarului Domnului, de sus până jos, ca sfintele slujbe să le săvârșească cu toată pietatea și la timpul prescrist de biserică, și să se ferească de orice tendință, care în fața bisericii și a poporului ar putea să lase cea mai mică umbră de alterare sau schimbare în doctrina și practica bisericii. În acelaș timp dispune, îndatorează și așteaptă acelaș Preasfințit Sinod, ca preoțimea noastră, având în vedere sublimba misiune luată asuprași prin dumnezeescul dar al preoției și marea răspundere înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, să stăruiască zilnic a se perfecționa în sfintele învățături, și prin predici acomodate trebuințelor poporului și prin o viață și ținută pastorală

corectă să promoveze tot mai mult cultura religioasă-morală în popor, și așa să-l ajute la ajungerea posibilului bine vremelnice și a fericirii cei vecinice.

La cari toate mai implorând noi și darul și ajutorul cel puternic al preabunului Dumnezeu, cu binecuvântare arhierescă am rămas

Al vostru

Sibiin, în 25 octombrie 1915

de tot binele voitor:

Ioan Mețianu,

Arhiepiscop și Mitropolit.

Exercițiile de cugetare și vorbire

În conformitate cu principiile școlii active.

De *Iosif Stanca* învățător.

(Urmare)

10. Vrabia în curte.

Suntem în curte. Copiii au adus cu sine merinde. Unii din ei au și mâncat. Din bucată au rămas pe pământ fărimături. Ar fi păcat, ca acestea să se nimească. Tocmai vine o pasere sburând. Ea poartă un vestmânt brunet. Seamănă cu pământul. Aceasta e vrabia. Incepe să sară prin curte. Ea sare de-odată cu amândouă picioarele. Intoarce capul cu ușurință în dreapta și în stânga. Vede fărimăturile de pâine. Aleargă grabnic acolo și le culege.

Vrabia zboară la streșina casei. Acolo e o gaură în perete. În cioc are un pai lung. Intră cu el acolo și îl așează. Sboară de nou; aduce lână, peri, fân și fulgi. Eată un cuib de vrabie! Pipăiți și vedeți cât e de moale și de cald. De aceea e căpșit cu pene.

Vrabia (femeiușca) depune în cuib 5 ouă. Se așează peste ele să le clocească. Din ouă vor eși puișorii. Ea n'a mâncat de mult. Ei ti foame și sete. Sboară în curte să mănânce și să se adape. Ouăle nu-ertat să stea mult timp singure. Ele se recesc. De aceea se așează bărbătușul peste ouă să le încălzească.

După 14 zile ies puișorii. Ei acum nu mai încap în ouă. Aceste sunt o locuință prea îngustă pentru ei. Ei sparg cu cioculețele coaja. Aceasta creapă, puiul ese și vrabia aruncă cu ciocul coaja din cuib. Puii de vrabie la început sunt golași. Ei n'au pene. Dar li-e frig; de aceea părinții trebuie să-i încălzească până ce devin și sunt în stare să sboare.

Teme de executat:

Lucrul manual: Impistirea ouălor.

Limba română: Descrierea vrabiei.

11. Graurul primăvara.

La noi în grădină e un pom înalt. Se aude ceva piuind. Sunt puii de graur. Ei sunt în cuib. Acesta atârână în pom între niște crăcuri. De ramuri abia îl putem zări. Din cuib puișorii scot cioculețele lor galbene afară. Incep să strige. Ei sunt flămânzi. Ei chiamă părinții să le aducă ceva de mâncare.

Graurul vine sburând. Aduce în cioc un viermuleț. Se așează cu el pe scândurița dela ușe. Puii îl simțese că vine. Toți cer de mâncare. Cel mai din apropiere apucă viermulețul și-l îmbucă. Sboară mai departe să adune demâncare, ca să-i hrănească pe toți.

Puișorii au crescut mari. Sunt îmbrăcați acum cu pene bune. Se uită curioși pe gaură afară. Le convine

ce frumos e afară. Nu le mai place să stea în casa lor îngustă. Graurul stă în apropiere pe o creangă. El cheamă puii la sine. Unul din ei sboară pe gaură afară. Se așează pe o ramură subțire. Ramura se clatină cu el. Nu mai poate de frică. Strigă și se ține strâns cu ghiarele-i ascuțite. El părăsește locul, sboară la graur, deschide ciocul și cere de mâncare. Tocmai vine mama cu o omidă în cioc. Aceasta obsearvă ceilalți puișori și sboară unul după altul din cuib. Puii acum știu să sboare; ei sunt paseri.

Teme de executat:

Lucrul manual: Un cuib de graur din scânduri.

Desemn: Graurul.

Limba română: Cum își nutrește graurul puii.

12. Cireșul primăvara.

La noi în grădină este un buchet mare de flori. Rădăcinile lui nu sunt în ghireci, ci în pământ. Trunchiul e așa de gros, încât abia îl putem cuprinde cu mâinile amândouă. Coroana constă din o mulțime de floricele mici și albe. Nu l-a plantat nimeni, ci însuși D-zeu. Nici nu-l udă oamenii, el se adapă din când în din nori. Ce e?

Cireșul poartă un vestmânt alb, care seamănă cu un vestmânt de mireasă. Acesta însă nu e din mătăsoasă, ci din floricele albe.

Floricelele dela un timp nu se mai țin așa tare. Petalele încep să se scuture. Când bate vântul e ploaie de flori. Ploaia încă le scutură. Pe pământ pare că a nins. Cireșul s'a scuturat de flori. El nu e mai mult în vestmânt alb, ci e îmbrăcat în verdeață. Acesta e vestmântul lui de vară.

Teme de executat:

Lucrul manual: Un buchet de flori din hârtie.

Desemn: Cireșul cu aquarele.

Limba română: Descrierea cireșului.

13. Gândacul de maiu.

Se înserează. Prin aer se aude ceva șgomot. E gândacul de maiu. Un copil scoate pălăria. Gândacul cade la pământ. Il ia în mână. Incepe să se miște. Își desface aripile tari, apoi cele moi și sboară.

Se întunecă. Gândacul s'a săturat de sburat. Se așează pe frunza unui arbore. Se prinde cu ghiarele ascuțite. Vremea recește tot mai tare. Gândacul adoarme. Pare că e amortit. Gândacul cade ușor din pom.

Se face ziua. Grădinarul merge în grădină. Prinde cu mâinile de un arbore mai subțire. Scutură de el cu putere. Gândacii cad la pământ. Grădinarul ia o mătură. Îi strânge pe toți grămadă. Îi adună într-o corfă. Ia o bucată pe lemn. Îi sborește mărunț și-i aruncă la găini. Gândacii formează nutreț potrivit pentru paseri.

O frunză de pom. Pe de margini e crestată, e roasă de gândac. El roade zi de zi frunzele arborilor tineri. Pomii devin goi de frunze ca și iarna. Gândacul de maiu e o insectă stricăcioasă. Patem să-i stărpim, ducându-i ca nutreț pentru paseri. Să ne ferim însă să nu-i elunicem.

Gândacul de maiu se vără adânc în pământ. Acolo el adoarme. Din somn îl trezește căldura din maiu. Atunci cu botul sfredelește pământul și ese afară. Acesta e pentru el un lucru obositor. Razele soarelui se revarsă cu căldură. Acum gândacul se simte bine. Dela un timp își desface aripile și sboară până în arborile din apropiere.

Teme de executat:

Lucrul manual: Un gândac din lut.

Desemn: Gândacul.

Limba română: Cum roade frunzele arborilor.

14. *Păstorașul.*

E primăvară. Soarele încălzește cu putere pământul. Câmpul e verde. Crângurile și pădurile sunt înverzite. Pomii înfloriți.

Coastele sunt albe de turme. Oile pasc încet, pe când miei stau culcați la soare sau sburdă voioși pe câmp. Baciul e tolănit pe pământ. În mână are un fluier mare de oi. Zice în el cu înfocare.

Pe coaste sunt cete de copii. Unii păzesc miei, iezi și porceii. Niște fetițe păzesc mai la o parte bobocii. Băieții fac din sălci tilinci. Suflă și zic în ele. Unii se joacă de-a mingea. Aleargă voioși după ea.

Fetițele încă nu se lasă a fi întrecute. Ele se prind de mâni. Se întorc în dreapta și în stânga. Săvârșesc diferite jocuri.

Seara se duc obosiți acasă. Resună de departe talangele turmelor. În urma turmelor vin păstorașii mergând egale. Acasă îi așteaptă mamele cu cina gata. După cină sunt frânți de oboseală. Zic rugăciunile și se culcă în somn văd tot aceea ce au petrecut peste zi.

Teme de executat:

Lucrul manual: Un fluier din salcă.

Desemn: Un toiaș ciobanesc.

Limba română: Cum se joacă miei.

(Va urma).

Dela „Societatea pentru fond de teatru român”.

Din o dare de seamă publică a d-lui *Dr. N. Verdea*, casierul Societății pentru fond de teatru român, apărută în „Gazeta Transilvaniei”, reținem următoarele date:

I. *Averea.*

La 30 iunie 1914 constă întreaga avere a societății din cor. 566.974-97 în care se cuprindeau depuneri de bancă în număr de 327.274-97 și efecte, aproape numai acții de-ale băncii „Albina”, în valoare de cor. 238.700.

În 30 iunie 1915 constă, aceeași avere din 553.637-02 și anume depunerile de bancă făceau cor. 351.137-02, iar valoarea de curs a efectelor cor. 203.500.

Comparând starea dela 30 iunie 1914 cu starea dela 30 iunie 1915, rezultă că, după detragerea tuturor ieșitelor din anul 1914—15 (ștendiile dimpreună cu toate cheltuelile administrative), depunerile adecă averea pozitivă, s'a sporit și în anul acesta cu coroane 23.862-05, pe când valoarea de curs a efectelor a scăzut cu cor. 36.200, și astfel averea totală a suferit o reducere de cor. 13.337-95.

Constatând faptul, că stocul adecă numărul și valoarea nominală a efectelor nu s'a redus de fel și că a fost și este vorbă numai de valoarea de curs a efectelor, și anume la acțiunile „Albina”, pe cari le-am luat în inventarul dela 30 iunie 1915 cu prețul de cor. 250, pe când la 30 iunie 1914 erau luate cu prețul de cor. 300 după acție, care preț se poate ureca din nou: țin că este de prisos să insist mai de aproape asupra scăderilor provenite din pierderile de curs!

II. *Venitele.*

Ca interese după depunerile de bancă s'au încasat în anul administrativ 1914—15 cor. 20.067-56. Cu cor. 1166-56 mai mult ca în anul precedent!

Ca dividendă după efecte și acții s'au încasat în 1914—15 cor. 9295-26. Cu cor. 3053 mai puțin ca în anul premergător, în pierderea de cor. 3053, saferită

sub acest titlu, se cuprind cor. 2952, cari provin din reducerea dividendei de pe a. 1914, cu câte 4 cor. la bucată față de dividenda anului 1913, după celd 738 acții „Albina” donate de ilustra familie Mocsonyi și înmulțate prin emisiunile ulterioare. Dividenda de pe a. 1913 după aceste acții încă a fost redusă cu câte alte 4 cor. față de dividenda anului 1912.

Ca taxe anuale au intrat dela toate soiriile de membri ai societății, în anul administrativ 1914—15 numai cor. 1270! Pentru anul 1911—12 au fost proiectate aceste taxe cu cor. 10.000 și au intrat cor. 9168-36, pe 1912—13 s'au proiectat cor. 10.000 și au intrat cor. 4385-50, pe 1913—14 s'au proiectat cor. 7000 și au intrat cor. 4304.

CRONICA.

„Cartea de Aur”. Din valoroasa publicațiune a domnului T. V. Păcățian, intitulată: „Cartea de Aur, sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub coroana ungară”, a apărut volumul ultim, al VIII-lea. P. S. Sa, Episcopul Caransebeșului, Dr. Miron E. Cristea, și a exprimat astfel părerea asupra acestei publicațiuni: „E o lucrare monumetăna, care va fi mereu consultată în veacurile viitoare de nepoții, cari vor căuta trecutul părinților și al strămoșilor. Vor sorbi din ea, ca din un izvor curat, curaj și răbdare în luptele ce ne vor mai fi rezervate vână la deplina mântuire națională a poporului român, merit să mai joace un mare rol, atât cultural, cât și politic, în ostul Europei. E munca stăruitoare de albină harnică depusă în aceasta lucrare... În acest ultim volum al „Cărții de Aur” e tratată epoca dintre anii 1896—1910 și se cuprind în el vorbirile deputaților români rostite în dieta țării și discursurile Arhierilor nostri, rostite în casa magnaților. Volumul a fost censurat și cuprinsul seu e nedificultat. Prețul 12 coroane exemplarul broșat și 14 coroane exemplarul legat în pânză. Toate volumele (I—VIII) se pot comanda pentru prețul de 84 coroane exemplare broșate și 100 coroane exemplare legate. A se adresa autorului Sibiu (Nagyszeben).

Sandjac este vorbă turcească și înseamnă: steag. De aici „Sandjac Șerif” = Steagul profetului. Imperiul turcesc se împarte în vilaiete (guvernamente). Aceste se împart în „sanjacuri” (= departamente), ori în „mutesariflik”. Între vilaietul Bosna (= Bosnia) și mutesariflik-ul Hersek (= Herțegovina) de o parte și vilaietul Kossowo, de altă parte se află sandjacul Ienipaser (= Târgul nou, sârbește: Nowi Pasar), care se icuia între Montenegro și Sârbia și a fost ocupat militărește înainte de adnexarea Bosniei și Herțegovinei de Monarhia noastră. Întregul sandjac numără 180 mii locuitori, pe jumătate creștini și jumătate mohamedani între trei fortărețe: Nowi-Pazar Szenicza și Nowa Varoș, pe cari le-a cucerit acum armata austro-ungară.

Concurse.

În baza încheierii Ven. Consistor eparhial din Oradea-mare cu Nrul 4088/1914 se publică concurs pentru îndeplinirea parohiei de cl. III. Gurani cu termen de alegere pe duminica din 3/16 ianuarie 1916 pe lângă următorul beneficiu:

1. Dela fiecare număr de casă câte 15 l. cucuruz sfârmat.

2. Stolele îndatinate.
 3. Intregirea dela stat.
 4. De locuință se va îngriji alesul, care va prevedea și catehizarea elevilor dela școala primară.
- Reflecții vor avea a observa întru toate dispozițiile regulamentare în vigoare.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu; *Vasilie Nicorutia* vicar ppsc.

—□—

1—3

Pentru întregirea definitivă a postului de învățător dela școala conf. gr. or. rom. din **Drăgoești** (Drăgonyfalva), tractul Belințului, să scrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreună cu acest post, garantate din parte comunei bisericești sunt:

1. În bani gata 345 cor.
 2. În naturalii: grâu $7\frac{1}{2}$ Hl. = 75 cor. cucuruz 6 Hl. = 42 cor.
 3. Pământ arător $2\frac{1}{2}$ jugăre = 75 cor.
 4. Relut de lemne pentru învățător 64 cor.
 5. Pentru scripturistică 20 cor.
 6. Pentru conferință, dacă participă 20 cor.
 7. Pentru adunarea generală, dacă participă 20 cor.
 8. Locuință în natură, grădină.
 9. Dela înmormântări, unde e poftit, 1 coroană.
- Ce să mai cere după lege, până acuma sa dat dela stat și sperăm că și pe viitor se va da.
- Dările după pământul învățătoresc, le va plăti alesul.

Petițiunile, instruite conform legilor în vigoare, cu documetele prescrise, în original; întrucât sînt în original, întrucât sînt în funcție petiții, și cu atestat dela respectizii șefii tractului și întru cât e vre-unul asentat ca voluntar, cu declarație prescrisă, sînt a să adresa comitetului parohial din Drăgoești, pe calea oficiului protopresbiteral gr. or. rom. din Belinț (Belenceze, Temes-megyē); dănsii să se prezenteze, într'o Duminecă, sau într'o Sărbătoare, în sf. biserică din Drăgoești, spre a-și arăta desteritatea în tipic și cântare.

Prezentarea e admisă numai în termenul concursual.

Petițiile neinstruite conform concursului, nu să admit.

Comitetul parohial.

In înțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb* protoprezbiter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala confes. gr. or. rom. din **Budinț**, tractul Belințului, se scrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreună te cu acest post sunt:

1. În bani gata 820 cor.
2. Locuință în natură cu grădină de 600 □
3. Pentru conferință 20 cor. în senzul concluz. V. Sinod eparh. 91/1914.
4. Pentru scripturistică 10 cor.

Dela înmormântări unde ve fi poftit câte 1 (una) coroană.

Intrăgirea de stat, carea e votată mai demult, se va cere și pentru noul învățător.

De curățirea pedinlăuntru și încălzirea locuinței învățătoresți se va îngriji însuși învăștorul, iar de a salei de învățământ comuna bisericească.

Alesul învățător e dntor să conducă strana în Duminici și sărbători, să supravegheze școlari în sf. biserică fără altă remunerație.

Reflecții au se înainteze petițiile concursuale, instruite cu documetele prescrise, comitetului parohial pe calea oficiului drotoprezbiteral gr. or. rom. din Belinț (Belenceze, Temes-megyē); și să se prezenteze în termenul concursual, într'o Duminecă ori într'o sărbătoare în sf. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tidic.

Reflecții cari au mai fost în funcțiune, au se aeludă și atestat de condiță dela protoprezbiteru în a căruia tract a fost mai în urmă.

Cei apți a conduce corul vocal existent, vor fi preferiți.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb* protopresbiter.

—□—

2—3

În urma înțevuințării Venerabilului Consistor eparhial din Oradea-mare Nrul. 2903 B. 1915 prin aceea să publică concurs pentru îndeplinirea parohiei vacante de clasa III (treia) **Rotărești-Ogiești**, din protoprezbiteratul Beiuș cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

I. Dela Rotărești.

1. Intravinatul bisericesc;
2. pământ de 8 holde;
3. Bir preoțesc dela fiecare casă câte o măsură de cucuruz sfărîmat;
4. Dela fiecare Număr câte o zi de lucru cu mâna;
5. Stolele îndatinate.

II. Dela Ojești:

1. Pământ parohial de 8 holde;
2. Bir preoțesc dela fie care Nr. de casă câte o măsură de cucuruz sfărîmat;
3. Dela fie care familie câte o zi de lucru cu mâna;
4. Stolele îndatinate;
5. Intregirea dela stat.

Cei ce doresc a ocupa aceasta parohie sunt poftiți a-și înainta cererile lor, ajustate în regulă și adresata comitetului parohial, — oficiului, protoprezbiteral greco-ortodox român din Beiuș (Belényes), având a se prezenta în vreo Duminecă ori Sărbătoare, cu observarea §-lui 33 din regulamentul pentru parohii, la sfânta biserică din Rotărești și Ofaști, spre a-și vrăta desteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Moise Popoviciu* adm. ppsc.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresți din Inand se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele cu acest post sunt:

1. În bani gata: 200 cor.
2. 8 jugh. și 1301 stângeni pătrați pământ arător a cărui venit după detragerea dării, care are a o suportă alesul, — face: 210 cor.
3. 5 mm. grâu amestecat și 5 mm. cucuruz sfărîmat prețuit în 124 cor. 60 fil.
4. Relut de lemne în bani gata dela comuna bisericească pentru încălzirea salei de învățământ: 66 coroane 60 fil.
5. Locuință în natură și grădină.
6. Venite stolare: 51 cor.

Cel ales are a conduce strana fără altă remunerațiune. Preferiți vor fi cari vor și conduce cor.

Pentru orientare se aduce la cunoștință celor interesați că întregirea salariului conform legilor existente pentru fostul învățator a fost votat de Inaltul Minister de culte și instrucțiune în suma de 348. cor.

Recursele ajustate cu documentele recerute sunt a se înainta P. Onor. Oficiu protopresbiteral din Mîcherechiu (Méhkerék), iar reflectanții vor avea a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în sîta bisericii din Inand spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Inand, la 5/18 noemvrie 1915.

Ioan Bonatiu
preș. com. par.

In conțelegere cu N. Rocsin protopresbiter.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea parohiei din Cuvin, devenită vacantă prin trecerea parochului Teodosiu Moțiu la statul de deficiență prin aceasta să publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Parohia este de clasa I-a.

Venitele acestei parohii sunt:

1. O sesiune parohială constătoare din 55 jugh. de 1100 metri patrați.
2. Un intravilan parohial.
3. Stolele legale.
4. Birul legal.
5. Dreptul de pădure și pășunt după sesiunea parohială.
6. Eventuala întregire dela stat.

Preotul ales va avea să se îngrijască de locuință pentru sine și să supoarte toate dările publice după venitul parohial și va avea să provadă fără altă remunerațiune catehizarea elevilor dela școalele noastre din comună.

Reflectanții la aceasta parohie să-și trimită recursurile lor ajustate cu documentele de evaluațiune recerută în concluzul sinedal Nr. 84/1910 pct. II. 1. și cu atestate despre eventualul serviciu de pînă aci și adresate comitetului parohial din Cuvin (Aradkövi, p. Gyrok), oficiului protopresbiteral din Măriaradna, iar dinșii să se prezinte — cu stricta observare a dispozițiilor regulamentare — în S-ta biserică din comună, spre a să arăta poporului.

Din ședința dela 27 sept. (8 oct.) 1915.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: Procopiu Givulescu, protopresbiter.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante din Monoroștia (Marosmonyoró) — în baza rezoluțiunii consistoriale Nr. 4855/1915 — prin aceasta să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Venitele parohiei sunt:

1. O sesiune parohială, parte arător, parte finat.
 2. Locuință în natură în casa parohiei.
 3. Stolele legale.
 4. Birul legal.
 5. Eventuala întregire dela stat.
 6. Competința de lemne din pădurea urbanială.
- Toate dările publice după beneficiul parohial se va suportă alesul, carele întrucît cu timpul să va putea reactiva școala, va catehiza elevii acestei școale.

Parohia este de clasa a III-a.

Reflectanții la această parohie să avizează, recursurile lor ajustate regulamentar și cu atestate despre eventualul serviciu de pînă aci și adresate comitetului parohial din Monoroștia să le trimită oficiului protopresbiteral din Măriaradna, iar dinșii să se prezinte în S-ta biserică din comună spre a să arăta poporului.

Dat din ședința comitetului parohial. ținută la 18/31 oct. 1915.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: Procopiu Givulescu, protopresbiter.

—□—

3—3

În urma încuviințării Venerabilului Consistor eparhial din Oradea-mre Nr. 2904 B. 1915 prin aceasta să publică concurs pentru îndeplinirea parohiei vacante de clasa I. (Primă) Forău-Prisacă din protopresbiteratul Beiuș, cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Casa parohială.
2. Pământ parohial arător de nouă cubule și fânaje de trei cubule.
3. Bir preoțesc, dela fiecare casă o măsură (vică) de cucuruz sfărmat.
4. Stolele îndătinate.
5. Zile de lucru cu mîna pe an 100 sau una coroană de ziuș.
6. Întregirea detațiunii dela stat.

Alesul e îndatorat a catehiza la școala elementară fără altă remunerațiune.

Cei ce doresc a reflecta la aceasta parohie sunt postliți a și înainta recursurile lor, ajustate cu documentele de lipsă și adresate comitetului parohial din Forău-Prisacă, — oficiului protopresbiteral greco-oriental din Beiuș (Belényes), avînd a se prezenta în vre-o duminică ori vre-o sârbătoare, cu observarea §-lui 33 din regulamentul pentru Parohii, la sfînta biserică din Forău-Prisacă, spre a-și arăta desteritatea în cantare și lipie.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: Moise Popoviciu adm. ppresc.

—□—

3—3

Librăria diecezană din Arad are depozit bogat în cărți și revizite bisericesti (potire, disc, stelută, candelă, cruci, ripizi, cădelnițe, praznicare) prapori și ornate. Execută și reperaturi. Cereți catalog.

Librăria Diecezană

Arad, Strada Deák Ferencz N-rul 35

Mare depozit în ornate recvizite bisericesti și anume:

Ornate (odăjdii) în cele mai variate execuțiuni după ritul bisericeii ort. române dela	50—100 cor.
Potire de aur, argint, bronz aurit, sau argintat dela	36— 200 cor.
Potire de sticlă	
Cruți pentru altare, pentru funcțiuni, din tot soiul de metal și lemn dela	4— 100 cor.
Cădelnițe de bronz și argint dela	20— 100 cor.
Candele de argint dela	— 100 cor.
Disc cu stea de bronz și aur, dela	— 50 cor.
Litier argint china	130 cor.
Cutie pentru mir și pentru cuminecătura celor bolnavi, din argint, cu prețul de	34 cor.
Icoane pictate pe pânză în diferite culori și mărimi, dela	8— 100 cor.
Prăznicare pe lemn ori tinichea	
Evangelie cu litere latine și cirile legată mai simplu dela 24—40 cor., în legătură catifea	100— 130 cor.
Apostol, Octoichul cel mare, Ceaslov, Cazania, Molitvelnic cu litere latine sau cirile și cu toate celelalte necesare bisericilor noastre.	

◆ la dorință servim la moment cu informațiuni și costușiri mai detaliate. ◆

Serviciu prompt. ≡ Prețuri moderate. ≡ Nr. telefonului 266.